

"תבחינים" לקטע מידע

"תבחינים" הם פלים
המאפיינים ובוחנונים
טקסטים שונים, יכולות
שונות וכדומה.

בדקו בעזרת התבחינים שלפניכם אם הבנתם את מאפייני קטע המידע.

תכון ומבנה

- ◆ בחרו בקטע מידע מאלה שלמדתם.
- ◆ ענו על השאלות במחברת.

פתיחה ◆ שם הקטע _____

במשפט הפתיחה מצג בדרך כלל משפט
מכליל קצר המציג את הנושא.
1. מהו משפט הפתיחה?

אמצע

במשפטי ההמשך מרחיבים את הנושא המצג
בפתיחה או מתארים תהליכים או מסבירים
ומרחיבים את המידע.
2. כמה משפטים מרחיבים יש בקטע?
כתבו דגמה: _____

סוף

בסוף הקטע כתובים דברי סיום.
3. מהו משפט הסיום בקטע?

לשון

שמות עצם	האם יש שמות עצם בקטע?	כתבו דגמה: _____
סימת שיכות	האם יש בקטע מלים + סימת שיכות?	_____
כנויי גוף	האם יש בקטע כנויי גוף?	_____
מבנה סימכות	האם יש בקטע מלים במבנה סימכות?	_____
זמנים	באיזה זמן כתוב הקטע?	_____
פעלים	האם יש פעלים בקטע?	_____

המשל – "תבחינים" (מאפיינים הבוחנים את המשל)

המשל מופיע בצורת ספור-שיר.
המשל הוא הרבד הגלוי.
הנמשל הוא הרבד הסמוי.

◆ ענו על השאלות (הן מתאימות לכל משל). ◆ כתבו במחברת דגמה מהמשל.

שם הספור: _____

מבנה ותוכן

ספור דמיוני – מה דמיוני בספור שלנו?
בעלי-חיים – מי הם בעלי-החיים בספור?
האנשה – אילו תכונות אנושיות נתנו לחיות?
זמן הספור – באיזה זמן כתוב הספור?
דו-שיח – כתבו משפטי דו-שיח (או חלק מהם).
בנמשל נלמד לקח – מהו?
מהו מוסר ההשכל?

המבנה הלשוני

- ◆ כתבו משפטי דו-שיח (או חלק מהם).
- ◆ כתבו אם יש במשל שמוש בבוטויים או בניבים, בדבור ישיר ובתארים מרבים (תאור מקום, תאור דמיות).

◆ השאלות שלפניכם מתייחסות לספור הקומיקס "שעון חול".
ענו עליהן.

שם הקומיקס: _____
◆ כתבו דגמות _____

תָּכֵן וּמְבִינָה

1. כמה משתתפים בקומיקס?
2. מהו הנושא של הספור?

כל תמונה בקומיקס היא חלק מעלילת הספור.
1. לכמה תמונות מתחלק הקומיקס שבחרתם?

לְשׁוֹן

2. באיזה זמן כתוב הקומיקס?
 3. באיזה גוף כתוב הספור?
 4. האם מצאתם מלות קשור (מלים המחוברות בין קטע לקטע) בין תמונה לתמונה?
- ◆ חפשו מלים או משפטי סלנג בקומיקס.
כתבו אותם.
- ◆ שימו לב לסימני הפסוק.
1. כמה פעמים מופיעים סימני קריאה?
2. כמה פעמים מופיעים סימני שאלה?
- ◆ כתבו: אילו איורים הצחיקו אתכם ביותר?

"תבחינים" הם כלים ומאפיינים הבוחנים טקסטים שונים, יכולות שונות וכדומה.

"תבחינים" לבדיקת שיח הספור

"תבחינים" (מאפיינים הבוחנים את הספור)

◆ בעזרת התבחינים שלפניכם בדקו אם הבנתם את מאפייני הספור.

◆ כתבו דגמה מהספור הנבדק

שם הספור _____

תכן ומבנה

◆ ענו על השאלות

הפתיח

מהו הרקע?

◆ תארו מה כתוב ברקע:
האם יש ציון זמן, מקום, דמיות?

העלילה

◆ כתבו אם יש ארוע פותח.

מהו הסבוך?

◆ כתבו: האם יש נקודת שיא (תפנית)?

הצעות לפתרון

האם יש דרך לפתרון הבעיה?

◆ מהו הפתרון בספור (מרמז או גלוי)?

סיום

◆ לעתים יש מוסר השכל.

◆ האם יש בספור זה מוסר השכל?

"תבחינים" לאגדות חז"ל

◆ כתבו במחברת מה כתוב באגדה.

◆ ענו על השאלות.

שם האגדה:	מבנה התנ"ך
	<p>רקע</p> <p>1. האם האגדה מציגת את הזמן והמקום של הספור התנ"כי? 2. האם האגדה מזכירה את הדמויות הפועלות בספור התנ"כי?</p>
	<p>עלילה</p> <p>1. איזה ספור פלאי מוסיפה האגדה על הספור התנ"כי?</p>
	<p>בעיה</p> <p>1. האגדה מספרת על מעשה לא מוסרי שלא הזכר בספור התנ"כי. מהו?</p>
	<p>הצעה לפתרון</p> <p>1. האם יש באגדה דמות שופטת המפכת מספורי התנ"ך?</p>
	<p>פתרון</p> <p>1. האם יש ענש על מעשה לא מוסרי? 2. מהו הענש?</p>
	<p>לשון</p> <p>1. האם יש באגדה שמוש בשפת הדו־שיח? 2. האם יש שמוש בשפה תנ"כית? 3. האם יש ערוב של זמנים, למשל הנה ועבר? 4. האם יש חזרות על אמירות או על תאורים?</p>

"תבחינים" לעצומה

(מאפיינים הבוחנים עצומה)

◆ ענו על השאלות:

שם העצומה:	תכן ומבנה
	הצגת הפתיחה האם הנושא מצג?
	הצגת הבעיה מדוע היה צורך לכתב את העצומה?
	הצגת העמדה לשם מה נכתבה העצומה?
	נמוקים וטעונים מהם הנמוקים בעצומה? אילו המלצות, אזהרות או מסקנות מזכרות בעצומה?
	לשון מלים טעונות – האם השתמשתם במלים טעונות? סימני קריאה ושאלה (האם יש סימני פסוק?) פעלים בצווי – האם יש פעלים בצווי? – אל תתנו יד! פניה לסמכות (האם הפניה כתובה בגוף ראשון או שני?) פניה ישירה אל הנמענים – האם יש בעצומה פניה ישירה?

◆ כתבו במחברת דגמאות מן העצומה.

"תבחינים" לספור עם (ספור עממי)

"תבחינים" הם פלים המאפיינים ובוחנים טקסטים שונים, יכולות שונות וכדומה. ♦ ענו על השאלות.

♦ כתבו במחברת מה כתוב בספור.
שם הספור:

הפתיחה

1. האם הפתיחה מעניינת? שְלוּהָ?
מסקרנת? יום אחד... לפני שנים...
האם מציגים מקום וזמן מדיקים?
האם למשתתפים יש שמות?

הסיום

2. האם הצדק מנצח?
האם יש כאן נצחון הטוב על הרע?

השלוש והחזרה

3. האם יש חזרות על מצב,
על מלה, על תכונה, על משימה? החזרות
קשורות בדרך כלל למספר שלש –
שלש דמויות, שלש משאלות, שלשה חפצים.

קטוב – נגוד

4. האם יש בספור
טוב ורע, עשיר ועני, טפש וחקם?

דו-שיח

5. האם יש דו-שיח?

משאלה כמוסה (סודית)

6. האם קימת משאלה כמוסה?

מוטיב על-טבעי

7. האם קים מוטיב על-טבעי בספור?

תבחינים לשיר

(מאפיינים הבוחנים את השיר)

◆ כתבו דוגמא מהשיר

מבנה ותוכן

האם השיר כתוב בשורות קצרות?

כמה בתים בשיר?

אילו חוויות אישיות בולטות בשיר

האם השיר מעורר בכם רגשות?

אמצעים מוזיקליים

האם יש חריזה בשיר?

האם יש שורות חוזרות? (רעיון חוזר)

האם יש מקצב בשיר?

האם יש לשון נופל על לשון?

לשון

האם יש דימויים ולשון ציורית?

האם יש סימני פיסוק חוזרים (מרכאות"

סימני שאלה?, נקודותיים: שלוש נקודות...)

האם יש צירופי מילים?

האם יש פעלים רבים?

דף משוב לשיח כתוב (משימה עם חברים)

- ◆ מי קורא? התלמיד/התלמידה קורא/קוראת לחברים בקבוצה את הספור שכתב.
- ◆ איך מתקנים את הספור? החברים בקבוצה מעירים הערות לכותב/כותבת בעזרת דף המשוב ובעזרת המורה.
- ◆ התלמיד/התלמידה שכתבו את הספור מתקנים בהתאם להערות.

הרעיון

◆ כתבו:

- ◆ האם הספור כתוב במבנה ברור (פתיחה, אמצע, סוף)?

- האם מבינים את הרעיון המרכזי?

- האם משהו מפריע לשטף הספור? ציגו מה צריך למחק, ובאיזו שורה.

- ◆ האם צריך להוסיף מלות קשור כדי לשמר על שטף?
האם אתם ממליצים להוסיף עוד הסברים או דגמאות לרעיון המצג בספור?

- ◆ האם הכותרת מתאימה לספור?

השפה

- האם יש שמוש באוצר מלים מתאים לספור?

- הציעו תקונים, אם יש:

הפסוק

- האם המשפטים הכתובים ברורים ולפי כללי הלשון?
האם יש פסוק מתאים?

- הציעו תקונים (נקדה, פסיק, סימן שאלה, נקדתיים).

דעה אישית על התכון

- האם הספור שנכתב נחמד, מעניין, מצחיק, מותח, מבלבל?

- הערות אחרות

דף משוב לשיח דבור (שיח עמיתים)

- ◆ מי משוחח/משוחחת? קבוצת חברים משוחחים ביניהם בהתאם לנושא הנלמד.
- ◆ מי מעיר למי? חברים מעירים לדברי החבר/החברה.
- ◆ סמנו את התשובה המתאימה:
 - ◆ האם הדברים שחברכם/חברתכם אמרו בשיחה היו שיכים לנושא המדבר?
 - א. דבר/דברה לענין והבנתם את הרעיון המרכזי.
 - ב. דבר/דברה לענין באפן חלקי (סטה לארועים אחרים).
 - ג. קפץ/קפצה מענין לענין ולא הבנתם כלום.
 - ◆ האם הדברים שחברכם/חברתכם אמרו על מנת שתבינו העניקו מידע מספק (דגמאות, הסברים ופרוט)?
 - א. במדה סבירה, כך שהבנתם.
 - ב. מעט מדי, כך שלא הבנתם.
 - ג. הרבה מדי, כך שהתבלבלתם.
 - ◆ האם הדברים שחברכם/חברתכם אמרו היו אמתיים, מבססים ומדיקים?
 - א. אמתיים ומדיקים מאד.
 - ב. אמתיים ומדיקים באפן חלקי.
 - ג. לא אמתיים ולא מדיקים כלל.
 - ◆ האם האפן, שבו חברכם/חברתכם דברו, היה מסדר, בהיר, מנסח יפה ולפי רצף הזמנים?
 - א. מסדר מאד.
 - ב. מסדר באפן חלקי.
 - ג. לא מסדר כלל.
 - א. הנסוח יפה.
 - ב. הנסוח חלקי.
 - ג. הנסוח לקוי.
 - א. נכנס/נכנסה בזמן לשיחה.
 - ב. התערב/התערבה בשיחה בזמן לא מתאים.
 - ג. לא התערב/התערבה כלל.